

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2009 - 2014

Документ за разглеждане в заседание

A7-0377/2010

16.12.2010

ДОКЛАД

относно устойчива политика на ЕС за Далечния север
(2009/2214(INI))

Комисия по външни работи

Докладчик: Michael Gahler

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....	20
РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ	27

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

Относно устойчива политика на ЕС за Далечния север (2009/2214(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид Конвенцията на ООН по морско право (UNCLOS), подписана на 10 декември 1982 г. и влязла в сила на 16 ноември 1994 г.,
- като взе предвид Комисията на ООН за границите на континенталния шелф,
- като взе предвид Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата (РКОНИК) и Конвенцията за биологичното разнообразие,
- като взе предвид Декларацията на ООН относно правата на автохтонното население от 13 септември 2007 г.,
- като взе предвид Декларацията за създаването на Арктическият съвет (АС), подписана на 19 септември 1996 г.,
- като взе предвид Договора за Европейския съюз, Договора за функционирането на Европейския съюз и по-специално Част четвърта от него и Споразумението за Европейското икономическо пространство (ЕИП),
- като взе предвид Декларацията за сътрудничество в Евроарктическият регион на Баренцово море, подписана в Киркенес на 11 януари 1993 г.,
- като взе предвид съобщението на Комисията от 20 ноември 2008 г. относно Европейския съюз и Арктическият регион (СОМ(2008)0763),
- като взе предвид резолюцията си от 9 октомври 2008 г. относно управлението на Арктика¹,
- като взе предвид заключенията на Съвета относно някои свързани с Арктика въпроси от 8 декември 2009 г.² и относно Европейския съюз и Арктическият регион от 8 декември 2008 г.³,
- като взе предвид Декларацията от Илулисат, приета на 28 май 2008 г. на Конференцията за Северния ледовит океан,
- като взе предвид договора за Шпицберген/Свалбард от 9 февруари 1920 г. между Норвегия, Съединените американски щати, Дания, Франция, Италия, Япония, Нидерландия, Великобритания, Ирландия, британските отвъдморски доминиони и Швеция,

¹ ОВ С 9 Е, 15.1.2010 г., стр. 41

² 2985-то заседание на Съвета по външни работи.

³ 2914-то заседание на Съвета.

- като взе предвид политиката за Северното измерение и неговите партньорства, както и общите пространства ЕС-Русия ,
- като взе предвид Споразумението за партньорство ЕС-Гренландия за периода 2007-2012 г.,
- като взе предвид Петата, Шестата и Седмата рамкови програми на ЕС за научни изследвания и технологично развитие,
- като взе предвид Конвенция № 169 на Международната организация на труда, приета на 27 юни 1989 г.,
- като взе предвид Конвенцията за северните саами от ноември 2005 г.,
- като взе предвид Декларация № 61/295 на Общото събрание на ООН от 13 септември 2007 г. за правата на автохтонното население,
- като взе предвид резолюции на Съвета 6/12 от 28 септември 2007 г., 6/36 от 14 декември 2007 г., 9/7 от 24 септември 2008 г., 12/13 от 1 октомври 2009 г. и 15/7 от 5 октомври 2010 г.,
- като взе предвид стратегията на Финландия за Арктическият регион, приета на 4 юни 2010 г.,
- като взе предвид становището на комисията по външни работи на Шведския парламент относно Съобщението на Комисията COM(2008)0763¹,
- като взе предвид съвместната стратегия на Дания и Гренландия за Арктика във време на преход от май 2008 г.,
- като взе предвид стратегията на норвежкото правителство за Далечния Север от 2007 г. и продължението ѝ от март 2009 г.,
- като взе предвид доклада Nordregio 2009:2, „Силна, конкретна и обещаваща визия за рядко населените северни райони през 2020 г.“,
- като взе предвид Програмата за сътрудничество в Арктика 2009-2011 г. на Северния съвет на министрите, програмата на Баренцовия евроарктически съвет (ВЕАС) и програмата на председателството на АС,
- като взе предвид Северната стратегия на Канада от август 2009 г. и последващото изявление относно външната политика на Канада за Арктика от 20 август 2010 г.,
- като взе предвид канадския закон за изменение на Закона за предотвратяване замърсяването на водите на Северния ледовит океан от август 2009 г.,
- като взе предвид Стратегията за национална сигурност на Русия до 2020 г. от май 2009 г.,

¹ 2009/10:UU4.

- като взе предвид Президентската директива за американска национална сигурност и Президентската директива за вътрешна сигурност от 9 януари 2009 г.,
 - като взе предвид закона на САЩ за отговорно енергийно развитие на Арктика от 2010 г.,
 - като взе предвид закона на САЩ от 2009 г. за научни изследвания в областта на петролните разливи в Арктика и тяхното предотвратяване,
 - като взе предвид закона на САЩ за прилагане на оценка на корабоплаването в Арктика от 2009 г.,
 - като взе предвид Декларацията от Монако от ноември 2008 г.,
 - като взе предвид окончателното изявление, прието на Първия парламентарен форум на Северното измерение в Брюксел на 26 септември 2009 г.,
 - като взе предвид изявлението, прието от Деветата конференция на парламентаристи от Арктическият регион от 15 септември 2010 г.,
 - като взе предвид предстоящата нова стратегическа концепция на НАТО, която ще бъде одобрена от държавните и правителствени ръководители на срещата на високо равнище в Лисабон през ноември 2010 г., и последиците ѝ за перспективата за сигурността в Арктическият регион, и в частност военните аспекти на Далечния север,
 - като взе предвид член 48 от своя правилник,
 - като взе предвид доклада на комисията по външни работи (A7-0377/2010),
- A. като има предвид, че съобщението на Комисията представлява първа официална стъпка в отговор на призива на Европейския парламент за изработване на политика на ЕС за Арктика; като има предвид, че заключенията на Съвета относно някои свързани с Арктика въпроси следва да се разглеждат като по-нататъшна стъпка в определянето на политика на ЕС за Арктика;
- Б. като има предвид, че Европейският парламент от близо две десетилетия е активен участник в работата на постоянната комисия на парламентаристите от Арктика чрез своята делегация за връзки с Швейцария, Исландия и Норвегия, като това участие кулминира с домакинството на Конференцията на парламентаристите от Арктика в Брюксел през септември 2010 г.,
- В. като има предвид, че Дания, Финландия и Швеция са арктически страни и че Финландия и Швеция се намират отчасти в северния полярен кръг; като има предвид, че народът саами, който е единственото автохтонно население в ЕС, живее в тази част на Финландия и Швеция, която се намира в северния полярен кръг, както и в Норвегия и Русия,
- Г. като има предвид, че заявлението на Исландия за членство в ЕС ще засили необходимостта ЕС да отчита Арктическият регион в своята геополитическа

перспектива,

- Д. като има предвид, че Норвегия като надежден партньор е асоциирана с ЕС чрез Споразумението за ЕИП,
- Е. като има предвид, че съществува отдавнашен ангажимент на ЕС в Арктика чрез участието му заедно с Русия, Норвегия и Исландия в общата политика за Северното измерение, включително Арктическият прозорец, в сътрудничеството за Баренцово море и особено в Баренцовия евроарктически съвет, чрез значението на стратегическите партньорства с Канада, САЩ и Русия и участието му като активен ad hoc наблюдател в Арктическият съвет (АС),
- Ж. като има предвид, че постепенното формулиране на политика на ЕС за Арктика следва да се основава на признаването на съществуващите международни, многостранни и двустранни правни рамки, като напр. всеобхватния набор от правила, изложени в UNCLOS и в няколко секторни, двустранни и многостранни споразумения, които вече регулират някои въпроси от значение за Арктика,
- З. като има предвид, че ЕС и държавите-членки допринасят съществено за научните изследвания в Арктика и че програмите на ЕС, включително настоящата Седма рамкова програма, подкрепят основните изследователски проекти в региона,
- И. като има предвид, че се счита, че около една пета от неоткритите въглеводородни ресурси в света се намират в Арктическият регион, въпреки че са необходими по-задълбочени изследвания, за да се установи по-точно колко газ и нефт има в региона и колко приложима икономически би била експлоатацията на тези резерви,
- Й. като има предвид, че също така съществува силен глобален интерес към други арктически възобновяеми и невъзобновяеми ресурси като минерали, гори, риба и девствени пейзажи за туризма,
- К. като има предвид, че растящият интерес към Арктическият регион от страна на други неарктически фактори като Китай, илюстриран с поръчването на първия ледоразбивач на Китай, с насочването на средства за полярни научни изследвания и не на последно място със заявленията на Южна Корея, Китай, Италия, ЕС, Япония и Сингапур за получаване на статут на постоянни наблюдатели в АС, сочи едно различно геополитическо оценяване на Арктика в по-голям мащаб,
- Л. като има предвид, че наскоро установеното самоуправление в Гренландия по отношение на някои области на политиката като законодателството за околната среда и ресурсите и неотдавнашното актуализиране на Споразумението за партньорство между ЕС и Гренландия доведоха до засилен интерес към проучванията и експлоатацията на ресурси в Гренландия и нейния континентален шелф,
- М. като има предвид, че последиците от изменението на климата, възникнали в преобладаващата си част извън Арктика, и глобализацията на световната икономика ще окажат въздействие върху региона; като има предвид в частност, че намаляването на морския лед, както и потенциалът за осигуряване на ресурси и

евентуалната употреба на нови технологии вероятно ще доведат до непредвидими последици и въздействия върху околната среда в други части на планетата, както и до увеличаване на корабоплаването, особено между Европа, Азия и Северна Америка, на изследването и експлоатацията на природни ресурси, особено газ, нефт и други минерали, но също така и на природни ресурси като риба, и експлоатацията на морските генетични ресурси, увеличена рудодобивна и дърводобивна дейност и разрастване на туризма и научноизследователските дейности; като има предвид, че тези ефекти ще създадат нови предизвикателства, но също така и нови възможности в Арктика и на други места,

Н. като има предвид, че изменението на климата се управлява с методи на мониторинг, смекчаване и адаптиране; като има предвид, че насърчаването на устойчивото развитие в използването на природни ресурси и в изграждането на нови инфраструктури се управлява от процеси на стратегическо планиране,

I. ЕС и Арктика

1. припомня, че три държави-членки на ЕС – Дания, Финландия и Швеция – са арктически държави; признава, че понастоящем ЕС няма брегова линия на Северния ледовит океан; потвърждава отново законния интерес на ЕС и на други трети страни като заинтересовани страни по силата на техните права и задължения съгласно международното право, ангажираността му с политики в областта на околната среда, климата и др. и неговото финансиране, научноизследователски дейности и икономически интереси, включително корабоплаването и експлоатацията на природни ресурси; освен това припомня, че ЕС има обширни арктически територии във Финландия и Швеция, които са населени от единственото автохтонно население в Европа – саами;
2. взема предвид, че посредством своите северни държави-членки и страни-кандидатки ЕС е засегнат от политиките за Арктика и също така оказва влияние върху тях, и признава текущата работа в няколко партньорства по Северното измерение, което е обща политика на ЕС с Русия, Норвегия и Исландия;
3. подчертава, че някои от политиките, имащи отношение към Арктика, са от изключителната компетентност на Съюза, като напр. опазването на морските биологични ресурси съгласно общата политика в областта на рибарството, а по други компетенциите се споделят отчасти с държавите-членки;
4. подчертава, че ЕС е ангажиран да разработва своите политики за Арктика въз основа на най-доброто налично научно знание и разбиране на процесите, оказващи влияние върху Арктика, и съответно вече посвещава значителни научноизследователски усилия за генерирането на солидни научни доказателства, които да подкрепят разработването на политика;
5. като осъзнава необходимостта да се защитава крехката околна среда на Арктика, подчертава значението на цялостната стабилност и мира в региона; подчертава, че ЕС би трябвало да следва политики, които гарантират, че мерките за справяне с безпокойствата за околната среда вземат предвид интересите на жителите на Арктическият регион, включително автохтонното население, когато защитава и

развива региона; подчертава близостта в подхода, анализа и приоритетите между съобщението на Комисията и политическите документи на арктическите държави; набляга на необходимостта от ангажиране с политики, които зачитат интереса към устойчиво управление и използване на сухоземните и морски невъзобновяеми и възобновяеми природни ресурси на Арктическият регион, които от своя страна осигуряват важни ресурси за Европа и са значителен източник на доходи за жителите на региона;

6. подчертава факта, че едно бъдещо присъединяване на Исландия към ЕС би превърнало Съюза в обединение с брегова линия на Северния ледовит океан, като същевременно отбелязва, че статутът на Исландия като страна-кандидатка за членство в ЕС подчертава необходимостта от координирана политика за Арктика на равнище ЕС и представлява стратегическа възможност за ЕС да играе по-активна роля и да допринесе за многостранното управление в Арктическият регион; счита, че приемането на Исландия в ЕС би довело до допълнително консолидиране на присъствието на ЕС в Арктическият съвет;
7. подчертава значението на взаимодействието с арктическите общности и подкрепата за програмите за изграждане на капацитет, за да се подобри качеството на живота на автохтонните и местните общности в региона и да се придобие по-голямо разбиране за условията на живот и културите на тези общности; призовава ЕС да насърчава по-активен диалог с автохтонното население и местните жители на Арктика;
8. подчертава необходимостта от обединена, координирана политика на ЕС за Арктическият регион, в която ясно се определят както приоритетите на ЕС, така и потенциалните предизвикателства и стратегия;

Нови световни транспортни пътища

9. подчертава значението на безопасността и сигурността на новите световни морски търговски пътища в Арктика, в частност за ЕС и икономиките на неговите държави-членки, тъй като тези страни контролират 40 % от търговското корабоплаване в света; приветства работата в Международната морска организация (ММО) по задължителен Полярен кодекс за корабоплаването и дейността на работните групи на АС, в частност работната група по издирване и спасяване; подчертава, че ЕС и държавите-членки следва активно да подкрепят свободата на моретата и правото на свободно преминаване през международни води;
10. подчертава значението на развитието на нови железопътни и транспортни коридори в Баренцовата евро-арктическа транспортна област (Beata), за да се отговори на растящите потребности от международна търговия, добивна дейност и друго икономическо развитие, както и авиационни връзки в Далечния север; във връзка с това обръща внимание на новото партньорство на Северното измерение за транспорт и логистика;
11. предлага някои важни неарктически корабоплавателни нации, които използват Северния ледовит океан, да бъдат включени в резултатите от инициативата на АС за издирване и спасяване; затова предлага Комисията и Съветът, съвместно с Европейската агенция за морска безопасност (ЕАМБ), да координират политиките

на ЕС и държавите-членки в тази конкретна област в ММО, АС и други организации;

12. посочва, че въпреки усилията за изработване на задължителен полярен кодекс за корабоплаването би могло да се намери по-бързо решение на въпроса за безопасността на арктическото корабоплаване чрез координиране и хармонизиране на националното законодателство, и призовава ЕАМБ да се занимае максимално с арктическото корабоплаване;
13. приветства всички други инициативи за сътрудничество за сигурно и безопасно корабоплаване в Арктика и за по-добър достъп до различни пътища през Северно море; подчертава, че това се отнася не само до търговския трафик, но и до обширното и разрастващо се туристическо корабоплаване, с което пътуват граждани на ЕС; призовава за повече научни изследвания на въздействието на изменението на климата върху навигацията и пътищата за корабоплаване в Арктика; също така призовава да се извърши оценка на въздействието от увеличаването на навигацията и търговските дейности, включително крайбрежните дейности, върху околната среда и жителите на Арктика;
14. призовава държавите от региона да гарантират, че всички настоящи транспортни маршрути – и тези, които могат да възникнат в бъдеще – са отворени за международно корабоплаване, както и да се въздържат от въвеждане на каквито и да е произволни едностранни тежести, финансови или административни, които биха могли да попречат на корабоплаването в Арктика, освен международно договорените мерки, целящи увеличаване на безопасността или защита на околната среда;

Природни ресурси

15. осъзнава необходимостта от ресурси за увеличаващото се население на света и признава засиления интерес към тях, както и суверенните права на арктическите държави съгласно международното право; препоръчва на всички участващи страни да вземат мерки, за да гарантират възможно най-високи стандарти за безопасност и социални и екологични стандарти в изследването и експлоатацията на природните ресурси;
16. подчертава факта, че оценката на въздействието върху околната среда (ОВОС), както и процесите на оценка на стратегическото и социалното въздействие, ще бъдат централни инструменти в управлението на конкретни проекти и програми в Арктика; обръща внимание на Директива 2001/42/ЕО¹ за стратегическа оценка на околната среда и на факта, че Финландия, Швеция и Норвегия са ратифицирали Конвенцията на ИКЕ на ООН за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст (Конвенцията от Еспо), което ще осигури добра основа за активно насърчаване на процедури за оценка на въздействието в Арктика; в тази връзка също посочва Изявлението от Берген на Министерската среща на Комисията OSPAR, проведена на 23 и 34 септември 2010 г.;

¹ ОВ L 197, 21.7.2001 г., стр. 30.

17. призовава държавите от региона да разрешават всички настоящи или бъдещи конфликти за достъп до природни ресурси в Арктика чрез конструктивен диалог, евентуално в рамките на АС, който представлява добър форум за подобни дискусии; подчертава ролята на Комисията на ООН за границите на континенталния шелф (UNCLCS) за намиране решения на конфликти между арктически държави във връзка с определянето на границите на техните изключителни икономически зони;
18. посочва по-конкретно отговорността на арктическите държави да гарантират, че нефтените дружества, които възнамеряват да осъществяват крайбрежни нефтени сондажи в прилежащите им морски граници, разполагат с необходимата технология за безопасност и експертен опит и са финансово подготвени да предотвратят и да реагират на катастрофи с нефтени платформи и нефтени разливи; отбелязва, че екстремните климатични условия и високата екологична чувствителност на Арктическият регион обуславят необходимостта съответните нефтени дружества да развиват специални умения за предотвратяване и справяне с разливи на нефт в региона;
19. приветства новото споразумение за определяне на границите¹ между Норвегия и Русия и в частност изразената воля за по-тясно сътрудничество във връзка със съвместното управление на ресурсите, и продължаващото съвместно управление на рибните запаси в Баренцово море, включително от гледна точка на устойчивостта; разглежда конкретно двустранното сътрудничество между Норвегия и Русия като пример за съвместно прилагане на най-високите налични технически стандарти в областта на защитата на околната среда при търсенето на нефт и газ в Баренцово море; посочва в частност значението на спорното разработване на нови технологии, създавани специално за околната среда на Арктика, като напр. технологията за инсталиране под морското дъно;
20. наясно е с различните тълкувания на договора за Шпицберген/Свалбард по отношение на приложимостта му към континенталния шелф и морските зони на Шпицберген/Свалбард и предвид относителната достъпност на ресурсите в континенталния шелф би приветствал споразумение относно правния статут на шелфа, което признава законните права и задължения на държавите на крайбрежния шелф; изразява убеденост, че евентуални възникващи спорове ще бъдат разрешавани по конструктивен начин;
21. припомня позицията на ЕС като основен потребител на природни ресурси от Арктика, както и участието на европейските икономически субекти; отправя искане към Комисията да се ангажира още повече с насърчаване на сътрудничество и трансфер на технологии, за да обезпечи най-високи стандарти и подходящи административни процедури, да положи здрава научна основа за бъдещите тенденции и потребности от управление на арктическите ресурси, като напр. рибарството, добивната дейност, горското стопанство и туризма, и да използва докрай компетенциите на ЕС за регулиране в тази насока; тъй като икономическите дейности в Арктика ще се разрастват, призовава ЕС да насърчава принципите на устойчиво развитие;

¹ Подписано на 15 септември 2010 г.

22. настоява, че преди започването на нов търговски риболов в Арктическият регион трябва да бъдат направени надеждни и предпазни научни оценки на запасите, за да се определят нивата на риболов, които ще запазят целевите запаси от риба и няма да доведат до изчезването на други видове или да причинят сериозни вреди на морската околна среда и че риболовът в открито море трябва да бъде регулиран от регионална организация за управление на риболова, която да се съобразява с научните препоръки и да има надеждна система за контрол и наблюдение, за да гарантира спазването на мерките за управление, същевременно риболовът в изключителните икономически зони трябва да отговаря на същите стандарти;
23. счита, че създаването и прилагането на достатъчно големи и разнообразни защитени морски зони е важен инструмент за запазване на морската околна среда;

Въздействие на изменението на климата и замърсяването върху Арктика

24. отчита, че ЕС, както и други развити региони на света, допринася значително за изменението на климата и следователно носи специална отговорност и трябва да играе водеща роля в борбата срещу изменението на климата;
25. отчита, че най-добрата защита за Арктика е дългосрочно и амбициозно глобално споразумение относно изменението на климата, но съзнава, че бързото затопляне на Арктика налага освен това да се работи върху възможни краткосрочни допълнителни мерки за ограничаване на затоплянето на Арктика;
26. разглежда Арктика като чувствителен регион, където въздействието от изменението на климата е особено видимо, като това има сериозни последици за други региони по света; затова подкрепя заключенията на Съвета за засилено сътрудничество с РКОНИК и мрежите за поддържане на наблюдение на Арктика (SAON) и усилията за заработване на Интегрираната система за наблюдение Свалбард (SIOS) и арктическите компоненти на Европейската мултидисциплинарна обсерватория на морското дъно (EMSO), тъй като тези инициативи гарантират уникален европейски принос в разбирането на изменението на климата и околната среда в арктическият регион;
27. признава диспропорционално голямото въздействие върху затоплянето на Арктика, причинено от емисиите черен въглерод от ЕС и други региони на северното полукълбо, и подчертава необходимостта от включване на емисиите черен въглерод в съответните регулаторни рамки на Икономическата комисия за Европа на Обединените нации (ООН/ИКЕ) и на ЕС като Конвенцията за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния и Директивата за националните тавани за емисии;
28. приветства забраната на използването и превозването на тежко котелно гориво на съдове в района на Антарктика, одобрена от Комитета за опазване на морската околна среда на ММО (МЕРС), която ще влезе в сила на 1 август 2011 г.; подчертава, че подобна забрана би била уместна и за арктическите води, с цел намаляване на рисковете за околната среда в случай на аварии;
29. подкрепя засиленото сътрудничество със арктически и неарктически страни за

развитие на мрежите за поддържане на наблюдение на Арктика (SAON) и насърчава Европейската агенция по околната среда да продължи ползотворната си дейност и да насърчава сътрудничеството чрез Европейската мрежа за информация и наблюдение на околната среда (Eionet) в съответствие с ръководните принципи на Системата за обмен на информация за околната среда (SEIS);

30. подчертава важната роля, която трябва да играят ЕС и нациите, населяващи територии в близост до полюса, за намаляване на замърсяването в Арктическият регион, причинено от транспорта на далечни разстояния, като например от корабоплаването; подчертава в тази връзка значението на прилагането на европейското законодателство, като например Регламент (ЕО) № 1907/2006¹; изтъква, че климатичните промени в Арктика ще окажат сериозно въздействие върху крайбрежните региони в Европа и на други места, както и върху зависимите от климата отрасли в Европа, като например селското стопанство и рибарството, възобновяемата енергия, отглеждането на северни елени, лова, туризма и транспорта;

Устойчиво социално-икономическо развитие

31. признава, че в резултат от топящите се ледове и по-умерените температури също така се създават възможности за икономическо развитие в Арктическият регион; отчита желанието на правителствата в Арктическият регион, които имат суверенни права и отговорности, да продължат по пътя на устойчивото икономическо развитие, като същевременно защитават твърде чувствителните арктически екосистеми, като отчита техния опит в използването и развитието на ресурсите на региона по устойчив начин; препоръчва прилагането на принципи на управление, опиращи се на екосистемата, за съчетаване на научните познания в областта на екологията с обществените ценности и потребности;
32. подчертава, че е важно ЕС, заедно с представители на регионите в областта, да обсъди значението на структурните фондове за развитието и сътрудничеството с цел посрещане на бъдещите глобални предизвикателства пред прогреса и възползване от потенциала за развитие на областта;
33. изразява становището, че за определянето на специфичния потенциал на всяка местност и за развитието на подходящи стратегии за заселване, които зачитат регионалните различия, е необходим процес на приобщаване с подкрепа на национално равнище и на равнище ЕС; счита, че партньорствата и диалогът между съответните органи гарантират, че политиките могат да се приложат на най-ефективното равнище;
34. отбелязва специалното положение и признава правата на автохтонното население на Арктика, и в частност посочва правното и политическо положение на автохтонните жители в арктическите държави и в тяхното представителство в Арктическият съвет; призовава за по-голямо участие на автохтонните жители във формулирането на политиките; подчертава необходимостта от приемането на специални мерки за защита на културата, езика и правото на собственост върху земята на автохтонните

¹ ОВ L 136, 29.05.2007 г., стр. 3.

жители, съгласно Конвенция № 169 на МОТ ; призовава за регулярен диалог между представители на автохтонното население и институциите на ЕС и допълнително призовава ЕС да взема предвид специалните нужди на рядко населените периферни области от гледна точка на регионално развитие, поминък и образование; подчертава важността на дейностите за подкрепа на насърчаването на културата, езика и обичайте на автохтонното население;

35. отбелязва, че икономиките на автохтонното население разчитат до голяма степен на устойчиво използване на природните ресурси и поради това намаляването на изменението на климата и неговите последици и правото на автохтонното население на чиста околна среда са също така въпроси, свързани с правата на човека;
36. приветства работата, извършена от специалния докладчик на ООН за състоянието на правата на човека и основните свободи на автохтонното население, както и тази на експертния механизъм на ООН за правата на автохтонното население;
37. приветства успешното приключване на доклада на експертния механизъм за напредъка в изучаването на автохтонното население и правото му на участие във вземането на решения;
38. насърчава арктическите държави-членки да се включат в преговори, водещи до нова ратифицирана Конвенция за северните саами;
39. настоятелно приканва ЕС активно да подкрепя културните и езиковите права на угро-финското население в северна Русия;
40. отбелязва неотдашното съдебно развитие във връзка със забраната на ЕС върху тюленови продукти и в частност заведеното дело за отмяна на Регламент (ЕО) 1007/2009¹ (Дело T-18/10, Inuit Tapiriit Kanatami/Парламент и Съвет), което се гледа от Общия съд; отбелязва процедурата на консултация под егидата на Световната търговска организация (СТО), поискана от Канада и Норвегия; изразява надежда, че несъгласията между страните могат да бъдат преодолени след постановленията на Съда на Европейския съюз и резултата от процедурите в рамките на СТО;
41. съзнава растящия интерес за експлоатиране на ресурсите; в тази връзка посочва необходимостта от общи, всеобхватни и опиращи се на екосистемата подходи като най-подходящия начин за справяне с многобройните предизвикателства, пред които е изправена Арктика, свързани с изменението на климата, корабоплаването, екологичните опасности и замърсители, рибното стопанство и други човешки дейности, в съответствие с Интегрираната морска политика на ЕС или интегрирания план на Норвегия за управление на Баренцово море и морската територия на островите Лофотен; препоръчва на държавите-членки да приемат преработените насоки за 2009 г. на Арктическият съвет относно добива на нефт и газ в крайбрежни води;

II. Управление

¹ ОВ L 286, 31.10.2009 г., стр. 36.

42. признава институциите и широката рамка от международни закони и споразумения, уреждащи важни за Арктика сфери, като напр. Конвенцията на ООН по морско право (която включва основните принципи на свобода на корабоплаване и „правото на свободно преминаване“), ММО, Конвенцията OSPAR¹, Комисията за риболова в североизточните части на Атлантическия океан (NEAFC), CITES² и Стокхолмската конвенция, както и множество съществуващи двустранни споразумения и рамки, допълващи действащите национални разпоредби в арктическите държави; заключава, че Арктическият регион не следва да се разглежда като правен вакуум, а като територия с добре развити инструменти за управление; при все това посочва, че предвид предизвикателствата на изменението на климата и засилващото се икономическо развитие тези съществуващи правила трябва да бъдат допълнително развити, засилени и приложени от всички засегнати страни;
43. подчертава, че въпреки че държавите играят ключова роля в управлението на Арктика, други фактори – като международните организации, автохтонното и местното население, под-държавните органи – също имат важни роли; подчертава значението на укрепването на доверието между имащите законни интереси в региона чрез възприемане на приобщаващ подход и използването на диалога като средство за оформяне на обща визия за Арктика;
44. счита, че създаденото от някои наблюдатели впечатление за нещо като боричкане за Арктика не спомага за насърчаване на конструктивно разбирателство и сътрудничество в региона; посочва, че арктическите държави по няколко повода са заявявали своята ангажираност с разрешаването и в някои случаи са работили за разрешаването на евентуални конфликти на интереси съгласно принципите на международното право;
45. признава важната роля на АС като първостепенен регионален форум за сътрудничество за целия Арктически регион; потвърждава ангажираността си да не подкрепя споразумения, които изключват арктически държави-членки на ЕС, страни-кандидатки или арктически държави от ЕАСТ/ЕИП; изтъква конкретната работа, извършвана в работните групи на АС с участието на наблюдателите, и призовава Комисията и агенциите на ЕС при възможност да продължават да участват активно във всички съответни работни групи; насърчава укрепването на правната и икономическата основа на АС;
46. признава, че предизвикателствата, пред които е изправена Арктика, са глобални и поради това следва да включват всички съответни действащи лица;
47. приветства резултатите от основните доклади на работните групи на АС през последните години относно залежите от нефт и природен газ в Арктика, въздействието на затоплянето и средствата, необходими за спешно реагиране;
48. приветства степента на политическа организация на интересите на автохтонното население в парламентите на саами и в Съвета на саами в Северна Европа и сътрудничеството между някои автохтонни организации, разположени в територии

¹ Конвенция за защита на морската среда в Североизточния Атлантически океан.

² Конвенция за международната търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна.

в близост до полюса, и признава уникалната роля на АС по отношение на приобщаването на автохтонното население; признава правата на автохтонното население на Арктика, предвидени в Декларацията на ООН относно правата на автохтонното население, и насърчава Комисията да използва Европейския инструмент за демокрация и права на човека в подкрепа на предоставянето на права на автохтонното население на Арктика;

49. приветства широкото сътрудничество по въпроси като защитата на арктическата морска околна среда (работна група РАМЕ) не само на регионално равнище, а и на двустранно и международно равнище; в тази връзка разглежда работата в АС по издирване и спасяване като първа крачка към механизми за приемане на обвързващи решения;
50. приветства непрекъснатото оценяване от АС на обхвата и структурата на неговата работа и изразява увереност, че той ще продължи да разширява основата на процеса на формулиране на решения с включването на действащи лица извън АС;
51. изразява надежда, че АС ще развие по-нататък своята важна дейност и ще разшири основата за процесите на формулиране на решения, за да включи други арктически действащи лица, които засилват присъствието си в Арктическия регион, и по такъв начин ще ангажира техните знания и капацитет и ще вземе предвид законните им интереси съгласно международното право, като в същото време следва да бъде подчертано значително по-важното значение на интересите на арктическите държави; приветства вътрешната процедура в АС във връзка с преразглеждането на статута на наблюдателите и евентуалния бъдещ обхват на задачите на АС;
52. изразява становището, че един укрепен АС следва да играе както водеща роля в сътрудничеството по отношение на Арктика, и следователно би приветствал подобрене на политическия и административния капацитет на АС, например чрез постоянен секретариат, който се обсъжда понастоящем, по-справедливо споделяне на разходите, по-чести срещи на равнище министри и ежегодна арктическа среща на най-високо равнище, както беше предложено от министъра на външните работи на държавата-членка на ЕС Финландия, която също е член на Арктическия съвет; би приветствал освен това по-активното участие на парламентаристите от Арктическия регион, за да се подчертае парламентарното измерение и да се гарантира участието на съответни неарктически действащи лица; и в допълнение към това настоява, че продължаващите срещи на високо равнище на едно вътрешно и изключително ядро от държави просто ще подкопае статута и ролята на АС като цяло; изразява желание АС да поддържа открития си и приобщаващ подход и по този начин да остане отворен за всички заинтересовани лица;
53. счита Северното измерение за средоточие на регионално сътрудничество в Северна Европа; подчертава, че четиримата партньори, по-конкретно ЕС, Исландия, Норвегия и Руската федерация, както и Арктическият съвет, Баренцовият евроарктически съвет, Съветът на държавите от региона на Балтийско море, Северният съвет на министрите, Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР), Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), Северната инвестиционна банка (НИВ) и Световната банка/МБВР, са участници в Северното измерение и че Канада и

Съединените американски щати притежават статут на наблюдатели в Северното измерение; подчертава необходимостта от тясно съгласуване между Северното измерение и развиващата се политика на ЕС за Арктика; отбелязва Арктическият прозорец в рамките на Северното измерение; подчертава ценния опит от партньорствата на Северното измерение, по-конкретно новото партньорство на Северното измерение за транспорт и логистика и ползите от него за сътрудничеството в Арктика;

54. потвърждава подкрепата си за статута на ЕС като постоянен наблюдател в АС; признава, че държавите-членки на ЕС участват в дейността на АС посредством различни международни организации (като например Международната морска организация (ММО), Конвенцията за защита на морската среда в Североизточния Атлантически океан (OSPAR), Комисията за риболова в североизточните части на Атлантическия океан (NEAFC) и Стокхолмската конвенция), и подчертава необходимостта от съгласуваност на всички политики на ЕС за Арктика; изисква от Комисията да информира надлежно Парламента относно срещите и работата в АС и неговите работни групи; подчертава междуременно, че ЕС и неговите държави-членки вече участват като членове или наблюдатели в други международни организации със значение за Арктика, като например Международната морска организация (ММО), Конвенцията за защита на морската среда в Североизточния Атлантически океан (OSPAR), Комисията за риболова в североизточните части на Атлантическия океан (NEAFC) и Стокхолмската конвенция, и поради тази причина следва да се съсредоточат по-съгласувано върху работата в тези организации; във връзка с това по-конкретно подчертава необходимостта от съгласуваност във всички политики на ЕС по отношение на Арктика; насърчава АС да включва и гражданското общество и неправителствените организации като специални наблюдатели;
55. счита Баренцовия евроарктически съвет (ВЕАС) за важен център за сътрудничество между Дания, Финландия, Норвегия, Русия, Швеция и Европейската комисия; отбелязва дейността на ВЕАС в областта на здравни и социални въпроси, образование и научни изследвания, култура и туризъм; отбелязва консултативната роля на Работната група по въпросите на автохтонното население (WGIP) в рамките на ВЕАС;

III. Заключение и искания

56. изисква Комисията да превърне съществуващата Междуведомствената група в постоянна структура в рамките на службата, за да осигурява съгласуван, координиран и интегриран подход на политиките във всички ключови области на политиките, относими към Арктика, като например в сферата на околната среда, енергетиката, транспорта и рибарството; препоръчва съвместното ръководство на тази структура да бъде поверено на Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) и ГД „Морско дело и рибарство”, като последната действа като междуетраслов координатор в рамките на Комисията; също така препоръчва съответно да се създаде отдел за Арктика в ЕСВД;
57. призовава Комисията, при воденето на преговори за двустранни споразумения, да

отчита факта, че крехката арктическа екосистема трябва да бъде закриляна, интересите на арктическото население, включително групите на автохтонното население, трябва да бъдат отстоявани, а природните богатства на Арктика трябва да бъдат използвани по устойчив начин, и призовава Комисията да се ръководи от тези принципи във връзка с всички дейности;

58. подчертава факта, че ЕС и неговите държави-членки основно допринасят за научноизследователска дейност, посветена на Арктика, за регионалното сътрудничество и за развитието на технологии, подходящи за региона и не само, и изисква Комисията да провери възможностите за развитие на инициативи за съвместно финансиране и съвместно изработване на програми в териториите в близост до полюса, за да се даде възможност за по-гладко и по-ефективно сътрудничество между експерти от участващите държави; изисква от ЕС да насърчава дейности за сътрудничество със САЩ, Канада, Норвегия, Исландия, Гренландия и Русия в свързаните с Арктика мултидисциплинарни научни изследвания, като при това създава съгласувани механизми за финансиране; освен това изисква от Комисията да създаде начини за осъществяване на преки работни връзки с арктически държави-членки, с организациите на автохтонното население и с арктическите научни институти с цел по-добро осведомяване на ЕС за съответни въпроси, важни научноизследователски теми и въпроси, засягащи живеещите и работещите в Арктика с цел определяне на бъдещи научноизследователски дейности;
59. изразява становището, че ЕС следва да развива допълнително своя капацитет, и призовава Комисията за проучи и да представи доклад относно установяването и продължаването на дейности на ЕС в Арктика, като например програма за финансиране на съвместна многостранна научноизследователска дейност в териториите в близост до полюса, която да осигури по-лесно и не толкова бюрократично сътрудничество и съвместни проекти на научноизследователската общност; изисква от Комисията да проучи като основен приоритет възможността за създаване на Арктически информационен център на ЕС под формата на съвместно и обхванато в мрежа предприятие, като отчита подходящите предложения; отбелязва предложението на Университета в Лапландия; счита, че такъв център трябва да може да организира постоянна връзка на ЕС с основните действащи лица в Арктика и по света и да предоставя на институциите на ЕС и заинтересованите лица информация и услуги относно Арктика;
60. подчертава, че за да бъдат определени обективно естеството и темпът на промените в природната среда в Арктика, е от изключително значение да бъде даден достъп на международните научни екипи за извършване на научни изследвания в този толкова чувствителен регион на нашата планета; подчертава, че ЕС увеличава своето присъствие и участие, особено в европейския дял на Арктика, чрез изграждане на съвместна инфраструктура за научноизследователска дейност и увеличаване на броя на научноизследователските програми в Арктика; подкрепя по-конкретно научни екипи, които са съставени от учени от различни научни области и представляват всички участващи държави; приветства често доброто и открито сътрудничество в научноизследователската дейност и счита, тези научни изследвания следва да бъдат открити, което би било в интерес на международната общност като цяло и би й

предоставило възможност за ползването им;

61. подчертава приноса на целта на ЕС за Европейско териториално сътрудничество като ясна европейска добавена стойност, и по-конкретно програмите за трансгранично сътрудничество „Колартик“ и „Карелия“, както и програмата за трансгранично сътрудничество (ТГС) за района на Балтийско море, която включва и района на Баренцово море; изисква от Комисията да проучи как една засилена програма за Северната периферия би могла да окаже подобно въздействие върху евентуална стратегия за Арктика през следващия програмен период;
62. изисква от Комисията да подкрепи усилията за бързо и ефикасно установяване на обсерваториите на Интегрираната система за наблюдение Свалбард (SIOS) и Европейската мултидисциплинарна обсерватория на морското дъно (EMSO) в качеството им на уникални приноси за по-добро разбиране и защита на околната среда на Арктика;
63. изисква от Комисията да представи предложения как проектът „Галилео“ или проекти, които оказват въздействие върху Арктика, като Глобалния мониторинг на околната среда и сигурността (ГМОСС), биха могли да бъдат развити, за да позволят по-безопасно и по-бързо навигиране в арктически води, като по този начин ще се инвестира в безопасността и достъпността по-специално на Североизточния коридор, да допринесат за по-добро прогнозиране на движенията на леда, както и за по-добро картографиране на арктическото морско дъно и за разбиране на основните геодинамични процеси в района, които са от основно значение за геодинамиката на Земята, за водния цикъл в полярните региони, и за да увеличат нашите познания за някои единствени по рода си екосистеми;
64. призовава всички правителства в Арктическият регион, специално това на Русия, да приеме и подкрепи Декларацията на Организацията на обединените нации за правата на автохтонното население, приета от Общото събрание на ООН на 13 септември 2007 г.;
65. настоятелно призовава държавите-членки да ратифицират всички ключови споразумения за правата на автохтонното население, като например Конвенция № 169 на МОТ;
66. изисква от ЕС и неговите държави-членки да предложат в рамките на текущата работа в ММО по задължителен Полярен кодекс за корабоплаването емисиите на сажди и тежките горива да се регулират по специален начин; в случай че тези преговори са без успех, изисква от Комисията да представи предложения за правила относно корабите, акостиращи в пристанища на ЕС след или преди пътувания през арктически води, с оглед да се наложи строг режим, ограничаващ емисиите на сажди и използването и превоза на тежки горива;

0

0 0

67. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, на

Комисията, на заместник-председателя/върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на правителствата и парламентите на държавите-членки, както и на правителствата и парламентите на държавите от Арктическият регион.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

I. Въведение

Арктическият регион привлича все повече внимание поради резултатите от изменението на климата – основна причина за промени. Неговите последици тук са с по-голям мащаб, отколкото в други региони на света. Същевременно тези промени засягат други региони на света – от една страна чрез повишаването на морското равнище, и от друга – чрез последиците за съседни регионални климати.

Съответно Европа носи не само определена отговорност, тъй като е един от основните замърсители и производители на емисии на парникови газове, но също така има особен интерес към Арктика, тъй като ще се наложи да се справя с последиците от протичащите там промени, като се започне от въпроси, свързани с околната среда и изменението на климата, и се стигне до геополитиката на корабоплавателните пътища и сигурността на доставките на ресурси.

II. Защо ЕС се нуждае от устойчива и съгласувана политика за Арктика

Три от държавите-членки на ЕС са и членки на Арктическият съвет, а Исландия кандидатства за членство в Съюза. Освен това Норвегия и Исландия са тясно свързани с политиките на ЕС чрез Споразумението за Европейското икономическо пространство (ЕИП), а ЕС има и Споразумение за партньорство с Гренландия, която не е член на Съюза.

Въпреки че няма арктическа брегова линия, ЕС вече е арктически участник в редица релевантни области¹. Част от компетентността на ЕС да регулира въпроси, засягащи Арктика, е споделена или допълнителна, друга, като например рибарството, е изключителна. Следва да се отбележи, че Договорът от Лисабон промени вътрешните процедури на ЕС в посока по-силно участие на Европейския парламент като съзакондател. При по-внимателно вглеждане става ясно, че Арктика ще има голямо значение по редица причини.

Изменението на климата е основният двигател на промяната както в Арктика, така и другаде. Общоприето е, че Арктика е регион, който е засегнат по-рано и по-тежко от изменението на климата и от замърсяването, произтичащо от индустриализираните и развиващите се части на света. Този въпрос е необходимо да бъде решаван на световно равнище, тъй като причините му са извън Арктика и също така ще засегнат целия свят.

В международен контекст ЕС вече е и ще продължи да бъде на водеща позиция в областта на научноизследователската дейност и на политиките по отношение на околната среда и изменението на климата. Въпреки борбата с изменението на климата ЕС трябва да признае необходимостта да се адаптира към неизбежните промени, както

¹ За обширен преглед на правната компетентност на ЕС по отношение на Арктика и за подробна секторна оценка: Timo Koivurova и др., „Компетентността на ЕС по отношение на Арктика”, проучване, поръчано от ЕС.

и да разполага с разумна оценка на рисковете, заплахите, предизвикателствата и възможностите, до които ще доведат тези промени.

Увеличаващото се население на света ще изисква устойчиво и отговорно управление на наличните и необходимите ресурси. Това ще бъде вярно както по отношение на живите ресурси като рибата, които ще допринасят за прехраната на световното население, така и с оглед на неживите ресурси като природния газ, нефта или минералите. В това отношение не е правилно възприемането на Арктика като древно и недокоснато място, което има нужда единствено да бъде опазвано. Арктика, за разлика от Антарктика, е населена и има традиция в употребата на своите ресурси. По-специално автохтонното население на Севера има дълга история на устойчиво използване на тези ресурси и категорично отхвърля идеята да живее в музей, а обратно – изразява своята воля за развитие.

Тъй като появата на нови икономики води до увеличаване на необходимостта от ресурси, енергия и минерали, ЕС има реален интерес да се гарантира сигурност на доставките на ресурси и енергия, необходими за населението и промишлеността в Европа.

Някои партньори в Арктика вече имат основен принос за доставките на енергия, суровини, а също и риба, за Европа. Голямото разнообразие от ресурси, потенциалът за възобновяема енергия, произведена от вятъра или от вълните, и безценното разнообразие на арктическата биосфера могат да бъдат развивани и опазвани само чрез холистичен и устойчив подход, опиращ се на екосистемата, така както е очертан в Интегрираната морска политика на ЕС или в интегрираните планове за управление, например на Норвегия за Баренцово море.

Тъй като се счита, че около една пета от оставащите запаси на въглероден диоксид ще бъдат открити в Арктика, тези ресурси може да бъдат от особено значение за ЕС, докато бъде постигната целта за нисковъглеродна икономика. Особено природният газ или втечненият природен газ имат най-ниско равнище на емисии на CO₂ от всички традиционни форми на енергия и биха могли да осигурят основен дял в енергийната смес и да действат като мост към нисковъглеродна икономика¹.

Като основен потребител на тези продукти, Европа следва ясно да покаже, че подкрепя само тези дейности, които се провеждат при спазването на най-високите стандарти в областта на околната среда, безопасността и администрацията, и съответно да насърчава сътрудничеството така, че най-добрите практики лесно да могат да бъдат прилагани другаде.

Принципът на управление, опиращо се на екосистемата, би могъл да гарантира, че аспектите и интересите, включени в администрирането на определен регион, където дейности като риболов, корабоплаване, експлоатация на геоложките ресурси и други дейности са застъпени, са балансирани спрямо интересите да се опазва и защитава екосистемата.

¹ За преглед на оценката на ресурсите в Арктика – Valur Ingimundarson „Геополитика на природните богатства на Арктика”, изследване, поръчано от ЕП.

Друг важен интерес за ЕС и неговите държави-членки е развитието на нови световни търговски пътища. Предприятията вече започнаха да проучват новите възможности. Миналото лято германското дружество за морски превози „Beluga” изпробва икономическите възможности, като изпрати два контейнерни кораба от Азия за Европа. Разработването на пътищата през Северно море би направило търговията между Европа, Азия и Северна Америка по-бърза, което ще спести енергия, емисии и разходи, но също така и по-безопасна, тъй като ще се избягват моретата, в които има пирати, и икономически рискове при традиционните морски пътища¹.

Ключова за развитието на тези морски пътища ще бъде предвидимостта, както в смисъл на безопасност и морско корабоплаване, така и от правна и политическа гледна точка. Независимо че условията в Арктика ще продължат да бъдат сурови, подобряването на технологиите за навигация и корабоплаване биха позволили по-добро използване на този път. Инвестициите в картографирането, наблюдението на морския лед, структурите за комуникация, издирване и спасяване и други подобни ще определят до каква степен този път може да се използва в идващите десетилетия. Интересът от страна на нации като Китай, Южна Корея и Сингапур подчертава нарастващото значение, което се придава на тези морски пътища.

ЕС, неговите държави-членки и европейските предприятия следва да бъдат активно ангажирани в сътрудничеството за разработването на тези морски пътища не само защото те ще бъдат от голямо значение за европейските предприятия, но по-специално, тъй като ЕС е в уникалната позиция също така да предложи някои от необходимите инструменти за развиване на този път, както показва по-доброто покритие и надеждност, които системата „Галилео” би могла да осигури в сравнение със съществуващите GPS системи.

Като се припомнят горепосочените законни интереси и позиция на ЕС от гледна точка на финансиране на научни изследвания, корабоплаване, както и силата на потребителите, и като се вземе предвид икономическото значение на ЕС, Европа може да предложи много във връзка с опазването и устойчивото развитие на Арктическият регион.

III. Позицията на ЕС в Арктическият регион - геополитика и управление

Важно е да се разбира и оценява реалното политическо и правно положение в Арктика, преди да се правят предложения за начина на справяне с рисковете и предизвикателствата.

В Арктическият регион няма правен или политически вакуум, както считат някои наблюдатели. Нещо повече, принципно той представлява море, заобиколено от държави с обширни изключителни икономически зони (ИИЗ), в които се прилагат техните правни режими. Има голям брой двустранни и няколко многостранни споразумения на национално и регионално равнище. Освен това известен брой

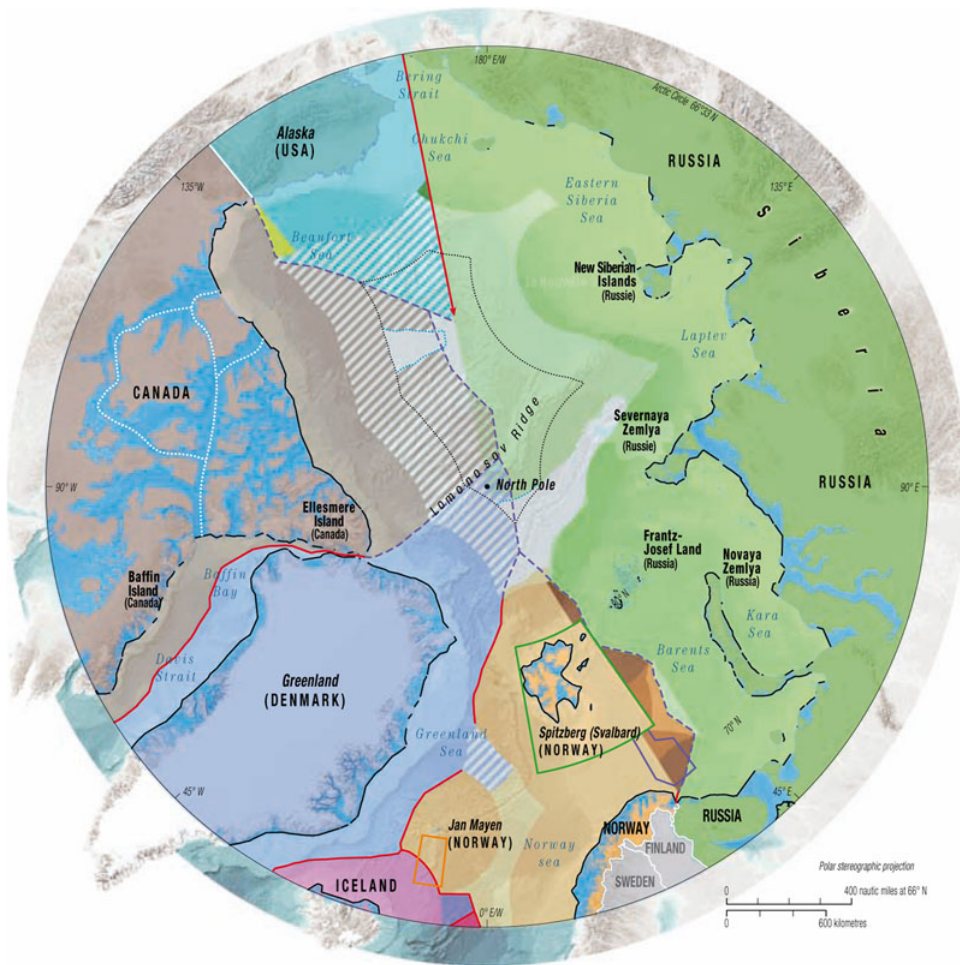
¹ За анализ – Moe/ Oystein „Отваряне на нови арктически корабоплавателни пътища”, проучване, поръчано от ЕП.

международни договори, организации и споразумения регулират сектори от значение за Арктика.

Като се вземат предвид тези факти, става ясно, че идеята за Арктически договор, по модела на Договора за континента Антарктика, т.е. за земята, а не за морето, не само не се популяризира от народите и държавите в Арктика, но и не би била подходящ начин за справяне с предизвикателствата в Арктика, като една от причините е, че Антарктика е ненаселена и към нея няма претенции, в сравнение с населените и държавно контролирани зони в Арктика.

Започване от начало, като се пренебрегне вече съществуващата правна рамка, включително за защита и съхраняване, и ангажиране с отнемания десетилетие процес в рамките на ООН при неясната перспектива да се постигне някакво международно споразумение за Арктика, би довело до там да не се разглеждат и третират практическите и належащи въпроси в Арктика.

Всички държави приеха да следват международното публично право при решаването на спорове и освен това подадоха или ще подадат пред комисията на ООН съответни искания за удължаване на зоната на континенталния шелф. Следователно, като се погледне правната карта на Арктика става ясно, че почти цялата област е или ще бъде част от ИИЗ на една от страните. Само много малки части са предмет на припокриващи се искания и както беше посочено по-горе, всички страни са заявили волята си да решават споровете в съответствие с международното право. Споразумението за определяне на границите между Норвегия и Русия, сключено на 15 септември 2010 г., е много показателно от тази гледна точка. Тази голяма област може да бъде заличена от картата на припокриващи се искания.

Правното положение на картата на Северния ледовит океан:

Разглеждането на картата създава впечатлението, че по-голяма част от Арктика „принадлежи“ на крайбрежните държави. Въпреки това съгласно Конвенцията на ООН по морско право всички държави имат определени права, като правото на „свободно и законно преминаване“ през тези води. Освен това се прилагат други международни правила.

ЕС участва по един или друг начин в няколко форума за международно сътрудничество в региона, и по-специално като член на Баренцовия евроарктически съвет и като наблюдател *ad hoc* в Арктическият съвет. Заедно със своята политика за Северното измерение и значителното финансиране на научни изследвания за Арктика, ЕС вече е признат участник в Арктика.

Нарастващото стратегическо значение на Арктика е тласкано от различни транснационални и национални процеси: като например от дебатите относно глобалното затопляне и перспективите след 20 – 30 години Арктика да бъде без лед през летния сезон, от контрола върху залежите на нефт и природен газ в Арктика и от потенциала за други търговски възможности, създаден от новите морски пътища; и не на последно място от символични политически актове, като например руското решение за поставяне на флаг на морското дъно на Северния полюс през 2007 г.

Осемте арктически държави, постоянни членове на Арктическият съвет – централните международни и междуправителствени организации в региона – считат Конвенцията на ООН по морско право за единствения изчерпателен многостранен режим, който се прилага по отношение на Арктика, и се противопоставят на идеята за сключване на международен договор за Арктика по модела на Антарктическият договор от 1959 г. Арктическите държави искат да имат привилегирована роля при управлението на региона, което според тях е в съответствие с Конвенцията на ООН по морско право, въз основа на географското им положение, суверенни права и икономически и политически интереси.

Дания, Швеция и Финландия са трите държави-членки на ЕС в АС, докато Дания е единствената държава-членка на ЕС, която граничи със Северния ледовит океан. Тя обаче представлява Гренландия, която напусна ЕС през 1985 г. Открит остава въпросът дали Гренландия ще се отдели от Дания въз основа на клаузата за независимост, която се съдържа в Акта за самоуправление, ако нейните богати природни ресурси бъдат разработени през следващите десетилетия.

Геополитическата картина би се променила значително, ако преговорите за присъединяване на Исландия към ЕС се окажат успешни. Членството на Исландия също така би засилило присъствието на ЕС в региона.

Понастоящем държавите-членки на Арктическият съвет преразглеждат и обсъждат статута и правата на наблюдателите, както и как следва да продължи да работи Съветът. Коментира се, че със случая на работната група по издирване и спасяване, АС за първи път ще установи и приеме обвързващи правила, като по този начин ще направи стъпка от орган, който само оформя решенията, към орган, който взема решения. Ако случаят е такъв, то ще е необходимо ЕС да оцени положението и да гарантира, че неговите интереси и тези на неговите държави-членки, и по-специално по въпроси като например корабоплаването и рибарството, са надлежно представени и че неговите права, съгласно международните споразумения, се вземат предвид.

Като се има предвид това и като се припомни приносът, който ЕС и неговите държави-членки вече имат в областта на научните изследвания, финансирането, както и неговото въздействие чрез законодателството на ЕС в сферата на околната среда, климата, рибарството и други, както и възможностите за сътрудничество в бъдеще по въпроси като развитието на картографирането и морската безопасност, икономическото развитие и други подобни, може да се заключи, че ЕС предстои да даде голям принос за устойчивото развитие на Арктика, регион, който ще бъде от голямо значение за един свят, който се приспособява към изменението на климата и е изправен пред

увеличаващо се население и недостиг на ресурсите.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	9.12.2010
Резултат от окончателното гласуване	+: 46 -: 0 0: 7
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Gabriele Albertini, Arnaud Danjean, Michael Gahler, Marietta Giannakou, Ana Gomes, Andrzej Grzyb, Takis Hadjigeorgiou, Richard Howitt, Anneli Jäätteenmäki, Ioannis Kasoulides, Nicole Kiil-Nielsen, Maria Eleni Koppa, Андрей Ковачев, Wolfgang Kreissl-Dörfler, Eduard Kukan, Alexander Graf Lambsdorff, Vytautas Landsbergis, Krzysztof Lisek, Sabine Lösing, Ulrike Lunacek, Mario Mauro, Kyriakos Mavronikolas, Alexander Mirsky, María Muñoz De Urquiza, Norica Nicolai, Raimon Obiols, Ria Oomen-Ruijten, Pier Antonio Panzeri, Ioan Mircea Pașcu, Vincent Peillon, Alojz Peterle, Bernd Posselt, Hans-Gert Pöttering, Cristian Dan Preda, Fiorello Provera, Nikolaos Salavrakos, Jacek Saryusz-Wolski, Werner Schulz, Charles Tannock, Inese Vaidere, Graham Watson
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Laima Liucija Andrikiienė, Elena Băsescu, Héléne Flautre, Lorenzo Fontana, Kinga Gál, Liisa Jaakonsaari, Elisabeth Jeggle, Метин Казак, Konrad Szymański, Indrek Tarand, Traian Ungureanu, Janusz Władysław Zemke